

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reducute.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
apoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:
DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:
LAURIAN BERCIAN

Rusia și Japonia.

La sfârșitul actelor parlamentare, ce se perondară în primăvara anului de față între acestea două neamuri, am fost informat pe cetitorii noștri despre poporul Japonez, care ne mai pu-tând suferi purtarea agresivă a Rusiei, fu silit să sară la luptă pe viață și moarte.

Lucru natural, că am luat parte pe lângă cel mai slab și am făcuto aceasta singur numai din motive morale după ce ne-am convins despre aro-ganța nemărginită cu care tracta pu-ternicul imperiu pe de trei ori mai pu-ținii Japonezi.

Am privit la amândouă părțile numai omul, nu originea, nu naționali-tatea și nu religia, sau: nu pe creștinul, nu pe păgânul.

Ochii tuturor priveau cu viu in-teres cursul războiului, mai întâiu pe apă, și rezultatele Japonezilor încununate de izbânzi, se adscriau dibăciei lor, însă cei mai mulți din privitori își ziceau, da, pe apă sunt superiori Rușilor pe uscat vor fi însă învinși și nimi-ciți, lipsându-le chiar și phisicul față de muscani.

Cunoaștem și anumite rămășaguri, ce se încheiară întrii și alții pentru Japonezi și pentru Ruși.

Avansarea Japonezilor pe uscat până deasupra colinelor împrejurul Port-Arthurului, devenită cea mai mare întăritură pe lume; apoi înaintarea tru-pelor de peste 300 mii, cari au traver-sat Coreea și au ajuns aproape de mar-ginea vestică a Madgiuriei, a fost ad-mirată de toată lumea, deși teritorul pas de pas a trebuit cucerit dela Ruși.

Dacă se ea în socotință și terenul greoi, ce avură a pătrunde, apoi mul-tele râuri și fluvii însemnate, dealuri și munți nestrăbătuți până acum tre-bue se li-se recunoască, chiar și de dușmanii lor, dibăcia și o superioritate în ale războirii. — Istoria va fi silită să în-șire vrând-nevrând, obstaculele aceste în firul iei neparțial și să le puie ase-menea de războiul unui Hamibal, Alex-andru cel mare și Napoleon.

Invingerea glorioasă dela 1 Sep-temvrie st. n. și învingerea genera-lismului Kuropatkin dela Liao-Iang este dese-vârșită. Victoria Japonezilor este complectă și distrugerea armatei rusești complinită. Le-a succes Japonezilor să bombardeze orașul cu însași tunu-rile luate dela Ruși. Ear' orașul lăsat în flăcări, a fost ocupat. Rușii învinși o luară spre Mukden, unde nu vor pu-tea ajunge fiindcă generalul Oku cu ar-mata sa le-a tăiat drumul și îi așteaptă alt desastru, Eventualitatea unui revans nu mai este astfel pe multă vreme îndedărtată.

Acestui desastru asemenea va urma acum și caderea Port-Arthurului, ceia-ce numai natural poate fi.

După nimicirea puternicei flote ru-sească, urma-ta în curând și pe neaș-teptate nimicirea armatei și pe uscat.

Amar s'a răsbunat aroganța diplo-matică a Rusiei, care a desconsiderat și desprețuit pe Japonezi privindu-i cu prismă microscopică! Că Rusia se află acum în decepție și că multă vreme uu se va putea reculege, nu încapе in-doială. — Coastele nordice din Asia și navigația pe pacific a costat-o mult și în timp de pace, acum însă o plătit-o peste toată așteptarea.

Tragem la indoială acele informări unilaterali, ce se scrisese despre Japonezi,

că acest neam abia de câteva decenii s'au pus pe carte și învățatură. Este imposibil. că în timp așa scurt un po-por să presteze atâtea fapte pline de cumețenie. Cultura lor nesocotită până acum tre-bue să aibă obârși cu mult mai vechi. Rasa aceasta dovedește calități neprețuite, își respectează țeara și ne-amul, are voință tare și posedă inteligență aevea europeană. Numai un atare popor și neam poate presta atari fapte și pote produce generali ca: Oiamsa, Kuroki, Ocu și Nodzu.

O dovadă: un tiner universitar ne po-vestisă în zile aceste, cum o bibliotecă a unui universitar japonez, coleg al său, îl surprinsă; cum aceea era organizată și se afla în ea zeci de tomuri despre literatura și cultura japo-nesă; b) bliotecă, pe care universitarul japonez o poartă cu el dela răsăritul soarelui până în miezul germaniei. Apoi se mai zică cineva, că japonezul se ocupă cu cartea de ieri alaltăeri.

Dacă privim poziția Rușilor, ce o lu-aseră în ultima luptă dela Liao-Jang, în semicerc convex, față de Japonezi, apoi a Japonezilor în semicerc concav, față de Ruși tre-bue, să constatăm spre rușinea celor ce au dispus din partea Rușilor, aceasta poziție, că ea a fost dela înce-puț o nefericire, prin care s'a dovedit nepricepere în ale tacticei — pentru-că aici de strategie nu poate fi nici vorbă, după cum foarte mulți nu știu deosebi una de cealaltă — și anume: poziția în linie convexă, față de dușman, este cea mai rea, expusă și periculoasă, de-oarece dușmanul în linie concavă te ia în foc cruciș și însuți îți dai spatele pradă. Așa a fost aci și tre-bue se admiri așa o poziție bătărană.

În războiul Ruso Japonez, de altcum și peste toate, este holdărtor «Patriotis-mul» care la Japonezi preponderează, nu numai, dar este împărechiat cu fana-

tism, pe când la Ruși dominează numai despotismul supremația, arbitriu și po-runca împărechiată cu silnicie.

Aceasta împrejurare tristă poate servi de busolă la ori și ce stat, că unde lipsește adevăratul patriotism, in-birea de țară și neam, acolo militaris-mul este un mechanism lipsit de pulerea portativă, de spiritul curat, ce înalță pe combatant în zile de grele cercări.

Acasta este spiritul timpului de azi și fiecare întrebă: pentru ce? și pen-tru cine?

Festivitățile dela Brad.

Brad, 30 August 1904.

Vineri în 26 și Sâmbătă în 27, ne sosise oaspele mult așteptat: ploaia de vîersa. Un fel de deprimare ne cu-prinse pe Brădeni, credeam, că aduna-rea pentru fond de teatru va fi puțin cercetată; dar' deprimarea iute a dis-părut. La 7 ore seara public numărös din Brad și jur se afla la gara din Brad. Așteptau sosirea presidentului și a oaspeților din părțile Aradului.

Sosirea.

La orele 7 seara — Sâmbătă — trenul intră în gară. Ploaia curgea bine și întunerecul o însoțea. Ușile vagoanelor se deschid, și cei-ce așteptam suntem plăcut surprinși. Veneratul pre-sident dl Iosif Vulcan împreună cu M. Stim. Doamnă deschide în mijlocul nostru, însoții de mai mulți oaspeți marcanți. Erau Dr. Emanuil Ungurean, Vasile Goldiș cu soția, George Dobrin, Dr. V. Braniste, advocații Dr. Grozda, Dr. Marcus cu soția, Petru Călcianariu dela Orșova, Dr. Iancu, Eugen Simonca, cand. de advocat, Victor Popoviciu, preot din Ciaba cu soția, Filip Lenca, preot cu soția, inv. A. Baicu din Ghi-roc, D na Murășan și fiica din Beiuș,

FOIȘOARA

Amintiri din anul 1866

de Ioan Mihaiu, proprietar în Orăștie.
(Urmare) (6)

Ce privește al I corp de armată acesta primise ordinul, ca în 1 Iuliu să pă:ăsească castelul dela Salney; am și pornit d'aci la 1 oară noaptea în cea mai mare liniște «fără sunet de tobă și trimbiță» și după amiază am ajuns în Trotina pe un câmp delos și'n partea cea mai mare sēmănat cu holde de grâu bine ro-dite și aproape de coacere, în care, ne-am așezat caștrele noastre; precum se vede făcusem o concentrare retrogradă. Aproape 2 zile petrecurăm aci și feciorii noștri într'atăt se restauraseră și-și veniră în voie bună, încât în 2 Iuliu d. a. la 4 oare îndată după publicarea poroncei de zi se puseră la joc și se întreceau Mureșanii cu Hațeganii și Zaran-denii în producțiunile lor cu figuri de joc din cele mai cutzătoare și strigături originale ca: »Pușculița mi e mândruța, pătrântașu mi e nanașul etc.» La dispoziția aceasta veselă a contribuit de sigur vestea ce se lăfise printră ostași, că prusacii s'au rugat de pace cerënd un termin de 14 zile pentru deșertarea Bo-

emiilor. Aceasta veste — precum s'a dovedit mai târziu — era colportată cu intenția d'a ridica dispoziția sufletească în armată și într'adevăr, că nu a greșit ținta.

Nici nu inserase bine și sute de focuri se aprinseră; era un aspect imponent a vedea șirurile acelea de focuri așezate în linii parale-le cu caștrele și luminând tot ținutul cu flăcările lor bălbăitoare. În jurul focurilor șe-deau feciorii în cercuri îndesuite și-și petre-ceau timpul cu povești și cântări; abia cătră mezul nopții se retraseră feciorii spre repaus fiecare în apropiere de pușca sa, focurile se potloiră și o liniște mormentală se întinsă peste întreg ținutul.

Bătălia dela Königgratz 3. Iuliu 1866.

O zi de mare doliu în istoria luptelor armatei austriace!

Era 6 ore dimineața când o ploaie mărunță ne trezi din culcușurile nonstre. Colibuța ce o făcuseră feciorii din niște pari de gard și acoperită cu grâu ce-l calcasem în picioare pe sama oficerilor — era atât de îngustă și scurtă, încât numai jumătate din corpurile noastre erau încâtva scutite de ploaie. Neguri dese umpleau văle și acoperiau dealu-rile din jurul nostru; cu un cuvânt era o zi posomorită și tomnatică.

Feciorii des de dimineață și procuraseră cele necesarii pentru facerea menașei și căldările cu carnea erau deja puse la foc. Oficerii cari tocma și primiră salariu pe luna lui Iuliu aproape dublu ce în timp de pace — nu manifestau dispoziția aceea veselă, care, de regulă se observă la ei la astfelii de oca-siuni, fără cu o vădită nepăsare și puneau noaule bancnote în portmonee și fiecare și zicea în gândul său: Ce folos că acum am bani și n'am ce face cu ei!

Trecuse deja 7 ore când dinspre sud-vest se aude o durduitură dară așa de slabă încât nu puteai distinge de e sunetul unui tun seau se apropie vr'o tempestate. Indo-iala aceasta numai decăt dispăru, căci tunu-lui aceluia urmară altele și din ce în ce mai dese. Toți ascultam cu cea mai încordată atenție când căpitanul Ioanovici — coman-dantul dela 1 companie — întierupând tăce-rea ne zice: »Domnilor se știți ca astăzi iară ne încăerăm» și după oare-care pauză adăgă: »Am participat până acum la 29 lupte, dar' niciodată nu am avut un presimț ca acum, că eu nu mă voi mai reîntoarce.»

Un zgomot se produce prin caștrele mai îndepărtate, toți căutam într'acolo să vedem că ce s'a întâmplat; neașteptămul nos-tru nu dură lung, căci punându-se unele re-gimente în marș era evident, că se dăduse

ordinul de plecare. În urma asta feciorii nos-trii — fără d'a mai aștepta vr-o comandă — îmbracă mantelele, încătărămează vișeii pe spate și-și pun chivererele pe cap; iară buca-tării — aparținend și ei combatanților — răs-toarnă căldările cu menașea și le leagă d'asupra vișelului, uitându-se a miță la bucățile acele de carne ferte jumătate și așternute pe pământ. Era comic a vedea pe unii din feciorii mai flamânșoși luând câte o astfel de bucată de carne, rozend la ea și atârnendule până la brâu.

Orologiul arată 7^{3/4} când urmă comanda: »Egreift das Gevehr» (Prindeți puștile). Feciorii și luară puștile ce sta în pramide și regimentului arătându-se direcțiunea o luă peste câmpurile în partea cea mai mare cu holde de grâu, pe cari feciorii le rupea cu peptu-rile și patul puștei spre a-și croi calea. Un marș de tot ostencios; hainele soldaților ce veniseră în atingere cu spicele ploate se îngreunaseră, ear' pământul muiat prin ploaie și alunecos înă cauza destule greutate.

După un marș de 2 ore ajunserăm în pozițiile ce ne erau designate prin dispoziția de luptă pe care comandantul corpului nos-tru o primise la 4 ore dimineața și suna: »corpul II. de armată se postează între Elba și al IV. corp, formând aripa dreaptă cea mai extremă.»

Terenul pe care corpul se desfășură în

Cărțile „Aurorei”

Director: LUCIAN BOLCAȘ
 Editura Tipografeii „AURORA” A. TUDORAN
 In GHERLA (SZAMOSUJVÁR)
 Prețul unei serii de 12 nri în abonament
 12 cor. 60 bani.
 Până la 31 August n. se primesc abona-
 mente cu preț redus în condiții ușoare.
 Proșpecte trimite la cerere tipogr. editoare.

Cărțile „Aurorei” vor istorisi în
 o limbă ușoară
 despre întâmplările și bărbații mari din
 trecutul neamului nostru românesc. Nu
 avem până acum asemenea scrieri, pe
 cari se le poată ceti cu plăcere și folos
 toată obștea, bătrânii și tinerii, învăța-
 ții și știutorii de carte mai puțină și
 pentru acea ne așteptăm, că toți bunii
 români doritori de a cunoaște istoria
 națiunii lor vor grăbi cu bucurie a-și
 abona Cărțile „Aurorei”. 4—4

„DACIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

P. I.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că am transformat isvorul și am aplicat un expert la manipulare, prin ce apa noastră s'a îmbunătățit și este cu mult mai plăcută ca până acum. La dorința vechilor mușterii și consumenți i-am redat numele vechiu de:

Apă minerală din Șoimușul-Murășan.

ANALISA CHEMICĂ

	in 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542
Magnesium hydrocarbonat	0.3497
Calcium sulfat	0.2316
Natrium hydrocarbonat	0.1705
Ferum hydrocarbonat	0.0390
Kalium chlorid	0.0520
Mangan hydrocarbonat	0.0154
Kalium hydrocarbonat	0.0094
Lithium hydrocarbonat	0.0019
Silicium dioxid	0.0096
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953
Volumul acidului carbonic liber	1214.6 c. c.

Precum dovedește aceasta analiza, „Isvorul din Șoimușul-Murășan” (apă acră de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pămânoase, cari conțin fer. După caracterul seu chimic, format din cantitatea și proporția părților sale constituive, isvorul acesta face parte din *grupa apelor mai renumite*. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia „Isvorul” ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa „Isvorului” e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală va fi un factor important.

Conform actului aiaturat, apă trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața antistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.,

(L. S.)

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului
 II-lea din B.-Pesta, membru al academiei maghiare de științe.

Institutul nostru a îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată, cu vin ori sirup este tot asemenea de excelentă să fie pusă la dispoziția onoratului public și anume cu un preț foarte ieftin:

- a) 1 ladă cu 25 sticle de 1 ltr. franco gara Deva Cor. 6.25
 b) 1 „ „ 50 „- „ 1 „ „ „ „ 14.50
 c) 1 ladă cu 25 sticle de 1/2 ltr. franco gara Deva Cor. 5.50
 d) 1 „ „ 50 „ „ 1/2 „ „ „ „ 13.—

la retrimiteră ambalagiului (ladă, sticlă și tioc franco gara Deva) se restituie

ad: a) Cor. 4.50 || ad: c) Cor. 4.—
 b) „ 11.— || d) „ 10.—

Comandele, plățile și reclamele se fac la adresa:

„Intreprinderea de apă minerală M.-Șoimuș” în Deva

Până acum am introdus apa în următoarele localități și am instituit depozite, și anume în:

- 1) Deva, la întreprindere însași;
- 2) Orăștie, « Gustav Zobel;
- 3) Sas-Sebeș, « George Pop;
- 4) Alba-Iulia « Salamon Löwi;
- 5) Abrud « Absolon Faur;
- 6) Cluj « Haraszthy Jenő;
- 7) Caransebeș « „Severineana”, inst. comercial;
- 8) Gross « Maxim Pop;
- 9) Lipova « Grossman Miksa;
- 10) Arad « Hartmann Samu

Stăruința noastră este a introduce aceasta apă
 în țeara întregă în cel mai scurt timp.

Ca întreprindere atât de folositoare, apelăm la binevoitorul sprijin obștesc, rugându-vă a ne onora cu comande cât de multe.

Orăștie, Septemvrie 1904.

„Dacia”
 institut de credit și economii soc. pe acții.

„THE STANDARD”

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual Coroane: 32,000,000— Dividende solvite Cor.: 170,000,000—
 Avere proprie: 260,000,000— Despăgubiri de viață: 520,000,000—
 Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.
 Filială pentru Ungaria:
 Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).
 29—50 Centrala generală: Edimburg (Anglia).

„DACIA”

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros, Broos).
 Birourile societății se află în casele proprii:
 (Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

- A) primește depuneri spre fructificare.
 a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.
 b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.
 c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de dăduni.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva” inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri —
 Bilete de log. —
 Broșuri —
 Circulare —
 Bil. de vizită —
 Invitări —
 Bilanțuri —
 Acții —
 Cap. de epist. —
 Placate —
 Ord. de dans —
 Adrese —
 Compturi —
 Note —
 Preț Curent. —
 Anunțuri —
 Registre —
 Imprimare —
 Couverte —
 Bilete de cun. —
 Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva”

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de prezent se bucură de sprigul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.